

Ainevaldkond „Kunstiained“

Kunstiained pädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Ainevaldkonna kuuluvus, tunnijaotus

Kunstiainete valdkonda kuuluvad *kunst* ja *muusika*, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Õppeainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti on järgmine:

I kooliaste

Kunst – 4 nädalatundi

Muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste

Kunst – 3 nädalatundi

Muusika – 3 nädalatundi

III kooliaste

Kunst – 2 nädalatundi

Muusika – 2 nädalatundi

Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas. Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist.

Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvise poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis

võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

1. teadmised kunstidest (analüüs);
2. erinevate kunstide seostamine (süntees);
3. ainealane (verbaalne) keel;
4. loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
5. kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
6. oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
7. kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

I kooliastme muusika ainekava sisaldab rütmilisi tegevusi (süvendatult aინena „Rütmika“ 2. ja 3. klassis), et toetada igakülgset kõnepuudega õpilaste rütmitunde arendamist, mis on üheks eelduseks normilähedase hingamise ja kõnerütmi kujunemisel. Samuti toetavad rütmilised tegevused kõne sujuvuse saavutamisel, liigutuste (sh kõneliigutuste) normaalse ümberlülituvuse saavutamisel. Sellised tegevused on eriti olulised lastel, kellel on spetsiifiline kõnearengupuue (SKAP).

Üldpädevuste kujundamine kunstiainete ainevaldkonnas

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

Väärtuspädevus. Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse. *Õpetaja ülesanne on esialgu arutelusid juhtida, õpilaste lausungeid laiendada ning grammatiliselt parandada; laste mõtteid peegeldada ning ümbersõnastada. Ühiste arutelude käigus saab õpilaste väärtushinnanguid ja hoiakuid kujundada.*

Sotsiaalne pädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainekandid ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uuetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana. *Õpetaja julgustab õpilasi oma loomingulisust väljendama ning järjepidevalt harjutama.*

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistööde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise. *Siinkohal on oluline suuliste ja kirjalike tekstide mõistmise õpetamine. Sageli on vaja kirjalike tekstide lihtsustamine, sõnade selgitamine kasutades eri tüüpi näitlikustamise vahendeid.*

Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Digipädevuse kujunemist toetab õpilase eesmärgipärane õppimisele suunatud uueneva digitehnoloogia kasutamine – digitaalsed õppematerjalid, -keskkonnad ja programmid; koostöö erinevates digikeskkondades; oskus kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; igapäevaelu moraali- ja väärtuspõhimõtete järgimine ka digikeskkonnas; info leidmine ja säilitamine digivahendite abil; kriitiline suhtumine infosse; digiloome digivahenditega.

Lõiming

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi:

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.
2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus. *Kõnepuudega õpilaste puhul on oluline tuua välja erinevates ainetes korduvad mõisted, selgitada nende tähendust ning võrrelda detaile. Selle juures abistavad näitlikustamise vahendid (nt skemaatiline kujutamine) ning IKT vahendid.*
3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:
  - a. sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
  - b. emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
  - c. loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
  - d. matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
  - e. käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
  - f. kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.
4. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid.

Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam. Teemad „Väärtused ja kõlblus” ning „Kultuuriline identiteet” on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiatega, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” lõimimine kunstide õppesse. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.

Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus”. Kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele.

Kunstide eriline panus teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng” ning „Teabekeskond” käsitlemisel on valdkondliku vaatenurga lisamine. See hõlmab mitmekülgsed oskusi nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

Füüsiline õpikeskkond

1. Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, muusikakeskus HIFI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm.
2. Kool korraldab õpet klassis, kus on võimalik kasutada rühmatööd ja liikumiseks vajalikke pindu.
3. Kool võimaldab instrumentaariumi (Orffi instrumentaarium, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid) õpilastele musitseerimiseks.
4. Kool võimaldab kasutada fonoteeki (CD-d, DVD-d, VHS-d).
5. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lux päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistusalusustega, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika.
6. Kool tagab kooli õppekava järgi kunstitundideks foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse. Samuti võimaldab kool vajalikud kunstivahendid ja -materjalid.

Hindamine

Ainevaldkonna õppeainete hindamise täpsustatud tingimused ja kord sätestatakse kooli õppekavas, hindamisest teavitamine kooli kodukorras. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega.

Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel. I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi. II ja III kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

Kunsti hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

Muusika

Sissejuhatus

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
2. tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
3. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
4. kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
5. väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
6. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
7. teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

Muusika õppeaine koostisosad on laulmine; pillimäng; muusikaline liikumine; omalooming; muusika kuulamine ja muusikalugu; muusikaline kirjaoskus; õppekäigud.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse.

Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises. Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

I kooliastme muusika ainekava sisaldab rütmilisi tegevusi (süvendatult ainena „Rütmika“ 2. ja 3. klassis), et toetada igakülgset kõnepuudega õpilaste rütmitunde arendamist, mis on üheks eelduseks normilähedase hingamise ja kõnerütmi kujunemisel. Samuti toetavad rütmilised tegevused kõne sujuvuse saavutamisel, liigutuste (sh kõneliigutuste) normaalse ümberlülituvuse saavutamisel. Sellised tegevused on eriti olulised lastel, kellel on spetsiifiline kõnearengupuue (SKAP).

Muusikaõpetuses on oluline suuliste ja kirjalike tekstide mõistmise õpetamine. Sageli on vaja kirjalike tekstede lihtsustada ning uute sõnade selgitamine kasutades eri tüüpi näitlikustamise vahendeid.

I kooliastme puhul on oluline, et muusikaõpetaja teeks koostööd emakeeleõpetajaga – vajalik on keele- ning kõnearendusetundides omandatud oskuste harjutamine ja kinnistamine.

1.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
6	Laulmine	<ol style="list-style-type: none"> üksi ja rühmas laulmine; harjutused õige keha hoiaku, hingamise ja diktsiooni kujundamisel (kõnehingamise-, hääle- ning artikulatsiooniparaadiharjutuste sooritamine õpetaja juhendamisel); kuulmis- ja rütmitaju arendamine	Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise vaba tooni tekitamise ja võimalikult selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas; tunneb dünaamika põhimõisteid <i>vaikselt ja valjult</i>;

		<ol style="list-style-type: none"> 4. laulmine koolikooris ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; 5. vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal 	<ol style="list-style-type: none"> 3. laulab meloodiad käemärkide, astmetrepi ja noodipildijärgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi õpetaja juhendamisel (SO, MI, RA, LE, JO); 4. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“(F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Lapsed tuppa“
5	Pillimäng	<ol style="list-style-type: none"> 1. Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes; 2. esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes; 2. lööb käte ning jalgadega rütmi kaasa.
6	Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> – muusika meeolelu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest; – muusika tempos liikumine – laulu- ja ringmängude tantsimine. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. liigub muusika tempo järgi; 2. tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
5	Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> – rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; – liisusalvide laulmine; – loovliikumine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – loob lihtsamaid kaasmänge keha-, rütmi ja plaatpillidel; – kasutab lihtsamates kaasmängudes õpituid astmenimesid; – kordab lihtsamaid liisusalme – annab muusika meeolelu edasi loovliikumise kaudu.
5	Muusika kuulamine ja muusikalugu Instrumentaal- ja vokaalmuusika eristamine.	<ol style="list-style-type: none"> 1. isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; 2. erinevate muusikavormide kuulamine 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot) ning muusikateose

	Eesti rahvalaul ja rahvapill kannel.	ning neis esinevate väljendusvahendite (rütm, meloodia, tempo) ning ülesehituse analüüsimine, võrdlemine, kirjeldamine.	ülesehitust; 2. iseloomustab kuulatavat muusikapala õpetaja abiga kasutades õpitud oskussõnavara; 3. eristab instrumentaal- ja vokaalmuusikat; 4. on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega.
5	<p>Muusikaline kirjaoskus <u>Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</u></p> <p>2- ja 3osaline taktimõõt</p> <p><u>Oskusõnad õpitud teemade piires</u></p>	<ol style="list-style-type: none"> isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> mõistab õppesisus esitatud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; mõistab õpitud teemade piires oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (õpetaja abiga): <i>noodijoonestik, noodipea, noodivars, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, muusikapala, rütm, meloodia.</i>
3	Õppekäigud	– teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel viisil; kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused 1. klassis

Õpilane:

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise vaba tooni tekitamise ja võimalikult selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas;

3. laulab meloodiad käemärkide, astmetrepi ja noodipildijärgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi õpetaja juhendamisel (SO, MI, RA, LE, JO);
4. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“(F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Lapsed tупpa“
5. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes;
6. liigub muusika tempo järgi;
7. eristab instrumentaal- ja vokaalmuusikat.

2.klass

Muusika 1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
6	Laulmine	<ol style="list-style-type: none"> 6. üksi ja rühmas laulmine; 7. harjutused õige keha hoiaku, hingamise ja diktsiooni kujundamisel (kõnehingamise-, hääle- ning artikulatsiooniparaadiharjutuste sooritamine õpetaja juhendamisel); 8. kuulmis- ja rütmitaju arendamine 9. laulmine koolikooris ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; 10. vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise vaba tooni tekitamise ja võimalikult selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas; 6. tunneb dünaamika põhimõisteid <i>vaikselt ja valjult</i>; 7. laulab meloodiad käemärkide, astmetrepi ja noodipildijärgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi õpetaja juhendamisel (SO, MI, RA, LE, JO); 8. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“(F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Lapsed tупpa“
5	Pillimäng	<ol style="list-style-type: none"> 3. Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes; 4. esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ning improvisatsioonides;

			4. lööb käte ning jalgadega rütmi kaasa.
6	Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> – muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest; – muusika tempos liikumine – laulu- ja ringmängude tantsimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3. liigub muusika tempo järgi; 4. tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
5	Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> – rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; – liisusalmide laulmine; – loovliikumine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – loob lihtsamaid kaasmänge keha-, rütmi ja plaatpillidel; – kasutab lihtsamates kaasmängudes õpituid astmenimesid; – kordab ja loob õpetaja abiga lihtsamaid liisusalme; – annab muusika meeleolu edasi loovliikumise kaudu.
5	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>Instrumentaal- ja vokaalmuusika eristamine.</p> <p>Marss, valss, polka.</p> <p>Eesti rahvalaul ja rahvapill kannel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 3. isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; 4. erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite (rütm, meloodia, tempo) ning ülesehituse analüüsimine, võrdlemine, kirjeldamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> 5. kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot) ning muusikateose ülesehitust; 6. on tutvunud käsitletud muusikažanritega; 7. iseloomustab kuulatavat muusikapala õpetaja abiga kasutades õpitud oskussõnavara; 8. eristab instrumentaal- ja vokaalmuusikat; 9. on tutvunud eesti rahvalaulude ja rahvapillidega („Linnukesed“, „Kus on minu koduke?“, „Tihane“);

			10. joonistab muusikapala järgi pildi.
5	<p>Muusikaline kirjaoskus <u>Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</u></p> <p>2- ja 3osaline taktimõõt</p> <p><u>Oskusõnad õpitud teemade piires</u></p>	<p>3. isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;</p> <p>4. erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>3. mõistab õppesisus esitatud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>4. mõistab õpitud teemade piires oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (õpetaja abiga): <i>noodijoonestik, noodipea, noodivars, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, muusikapala, rütm, meloodia, marss, polka, valss, latern.</i></p>
3	Õppekäigud	<p>– teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).</p>	<p>Õpilane:</p> <p>3. arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel viisil;</p> <p>4. kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.</p>

Õpitulemused 2. klassis

Õpilane:

8. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
9. laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise vaba tooni tekitamise ja võimalikult selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas;
10. laulab meloodiad käemärkide, astmetrepi ja noodipildijärgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi õpetaja juhendamisel (SO, MI, RA, LE, JO);
11. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“(F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Lapsed tупpa“
12. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes;
13. liigub muusika tempo järgi;
14. eristab instrumentaal- ja vokaalmuusikat;

15. mõistab õppesisus esitatud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.

Rütmika eesmärgid:

- Toetada kuulmis-, nägemis-, kinesteetilise ja rütmitaju arengut.
- Arendada mitmekülgset kehalisi võimeid ja liigutusoskusi.
- Toetada hea rühi ja tervislike eluviiside kujunemist.
- Toetada motivatsiooni, huvi ja teadmiste omandamist iseseisvaks liikumisharrastuseks.
- Arendada loovust, algatusvõimet, katsetamisjulgust ja eneseusaldust.
- Arendada suhtlemisoskusi ja koostööharjumust.

Soovituslikud materjalid:

- Jukk, T. & Laikre, T. (2003). *Heliplaadi „Roheline“ rütmi ja liikumisõpetus: metoodiline juhend*. Põltsamaa: OÜ Vali Press. (kaasas CD)
- Liivak, M. (2000). *Kaks sammu sissepoole. Ringmängulaulud*. Talmar & Põhi kirjastus. (kaasas CD)
- Liivak, M. (2002). *Kaks sammu väljapoole. Ringmängulaulud*. Talmar & Põhi kirjastus. (kaasas CD)
- Pärnits, T. (2003). *Lapse esimesed tantsusammud I*. Pärnu: Pärnumaa Rahvakultuuri Keskselts. (kaasas CD)
- Pärnits, T. (2004). *Lapse esimesed tantsusammud II*. Pärnu: Pärnumaa Rahvakultuuri Keskselts. (kaasas CD)
- Pärnits, T. (2005). *Lapse esimesed tantsusammud III*. Pärnu: Pärnumaa Rahvakultuuri Keskselts. (kaasas CD)
- Sööt, A. (2012). *Tantsuline liikumine põhikooli kehalise kasvatuse tunnis*. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.
- Torop, K. (2000). *Eesti rahvatantsu oskussõnastik*. Tallinn: Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus.

2.klass

Rütmika 1 tund nädalas

Nädal	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
1.	Sissejuhatus Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Ohutus- ja hügieeninõuded, sh tunnireeglid (läbiv teema terve aasta).	Läbi aasta: 1. Kuulamine, rütmiline liikumine, võimlemine, pillimäng, ühislaulmine. 2. Vestlemine, vaatlemine, võrdlemine, analüüsimine. 3. Erinevate tekstide kuulamine/lugemine, analüüsimine; õppefilmide	Läbi aasta: Õpilane kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne. Õpilane oskab käituda rütmika tunnis, liikudes/sportides erinevates sportimispaikades ning tänaval liigeldes, järgib õpetaja reegleid ja ohutusnõudeid, täidab mängureegleid, teab ja täidab (õpetaja kehtestatud) hügieeninõudeid.

		<p>vaatamine ja analüüsimine; sõnavaraline töö.</p> <p>4. Ainealaste oskuste kasutamine elulistest situatsioonides, rollimängud.</p>	
2.	<p>Rivi- ja korraharjutused Rivistumine viirgu ja kolonni, harvenemine ja koondumine, tervitamine (kniks ja kummardus), loendamine, pöörded paigal. Parem-vasak.</p>		<p>Läbi aasta: Õpilane eristab mõisteid viirg ja kolonn ning suudab õpetaja korraldusel moodustada viiru või kolonni. Õpilane oskab võtta pikkuse järjekorda. Õpilane teab oma kohta ravis ning oskab seal seista sirgelt, oskab õpetaja korraldusel harveneda ja koonduda. Õpilane oskab liikuda juurdevõtusammuga kõrvale ning teha kniksu või kummardust ravis tervitamiseks. Õpilane tunneb ja oskab kasutada mõisteid parem-vasak. Õpilane oskab teha ravis pöörded õpetaja korralduse järgi (nt parem/vasak pool).</p>
3.	<p>Rütmiline liikumine (<i>Liikumis-, tasakaalu- ja koordinatsiooni-harjutused, liikumis-improvisatsioon</i>) Kõnniharjutused – nt kõnni-, päkk-, kand-, lõpp- ja taldsamm (ehk rivisamm) ning sirutussamm (ehk võimlejasamm) jne. Jooksuharjutused (nt jooksusamm, sääreheitejooks, põlvetõstejooks jne). Liikumine ruumis, kasutades erinevaid suundi, tasandeid ja tantsujooniseid üksi, paaris ja grupis. Sõprus ja sallivus.</p>		<p>Õpilane püüab sooritada õpetaja ettenäitamisel erinevaid samme ja harjutusi võimalikult täpselt kindla rütmi järgi. Õpilane oskab liikuda ruumis õpetaja juhendamisel kasutades erinevaid suundi (ette, taha, paremale, vasakule, üles, alla), tasandeid (kõrge, keskmine, madal) ja tantsujooniseid (sirge, kaar, „sik-sak“). Õpilane oskab liikuda üksi, paaris ja grupis. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab tuua näiteid sõpruse ja sallivuse kohta.</p>
4.	<p>Liikumine joonel ja/või pingil kasutades erinevaid kõnnisamme ning ületades takistusi.</p>		<p>Õpilane liigub joonel ja/või pingil kasutades erinevaid kõnnisamme. Õpilane liigub joonel ja/või võimlemispingil ületades takistusi ning</p>

	Tasakaalu arendavad liikumismängud.		vajadusel peatub.
5.	Üldkoormavad ja koordinatsiooni arendavad hüplemisharjutused (nt ummis-, sulg-, käär-, harkihüpe jne). Hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette jalalt jalale.		Õpilane sooritab võimalikult täpselt lihtsaid hüplemisharjutusi (sh koordinatsiooniharjutusi) kindla rütmi järgi (nii abivahendit kasutades kui ka kasutamata) õpetaja ettenäitamisel ja/või koostegevuses.
6.	Sammud ja liikumised ruumis vastavalt muusika iseloomule. Meloodia – kurb/rõõmus.		Õpilane tunnetab kurba ja rõõmsat helivärvingut kuulmise teel. Õpilane liigub vastavalt muusika meloodiale üksi, paaris või grupis kasutades õpitud ruumi elemente (suund, tasand, tantsujoonis).
7.	Sammud ja liikumised ruumis vastavalt muusika iseloomule. Tempo, heli tugevus (piano, forte).		Õpilane tajub muusikas erinevaid temposid ning heli tugevusi. Õpilane liigub vastavalt muusika tempole ja heli tugevusele üksi, paaris või grupis kasutades õpitud ruumi elemente (suund, tasand jne).
8.	<i>Liikumisharjutused, mäng kehapiillil (sõrmenips, käteplaks, põlvepats, jalamats) ja rütmipiillil (kõlapulgad, trumm, triangel).</i> Rütmivormid: samm, jooksen. Marss.		Õpilane kasutab keha- ja rütmipiile lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des. Õpilane loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- ja rütmipiillidel väljendades muusika meeleolu ja karaktereid. Õpilane tunneb kuuldeliselt ära marsi ning omab ettekujutust muusika saatel marssimisest (rivi- ehk taldsammuga).
9.	Rütmivormid: samm, jooksen, se-eis ja 1-löögiline paus. Valss.		Õpilane kasutab keha- ja rütmipiile lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des. Õpilane loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- ja rütmipiillidel väljendades muusika meeleolu ja karaktereid ning oskab tabada ($\frac{3}{4}$ t) rõhulist taktiosa. Õpilane tunneb kuuldeliselt ära valsi ning omab ettekujutust valsisammust.

10.	Marss ja valss. Mardipäev.		Õpilane tunneb ära ning eristab kuuldeliselt marssi ja valssi ning omab ettekujutust marssimisest ja valsisammust. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab rääkida mardipäeva rahvakommetest. Teab mõnda mardilaulu.
11.	Tantsu- ja laulumängud, mäng keha ja/või rütmipillil Tants liikumise matkimisega:		Õpilane mängib/tantsib õpitud laulumänge ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Kasutab keha- ja/või rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des, kasutades õpitud rütmivorme ning nende erinevaid kombinatsioone. Teab õpitud tantsu- ja laulumängude jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab nimetada ja näidata peamisi inimese kehaosasid (pea, kael, kere, käed, jalad, sõrmed, varbad, põlv, küünarnukk, istmik, kõht, selg) ning pea ja näo osasid (silmad, nina, suu, kõrvad, laup, kukal, pealagi, lõug, põsed). Oskab tuua näiteid sõpruse ja sallivuse kohta. Püüab end adekvaatselt hinnata ning teab, et iga inimene on erinev. Oskab rääkida kadripäeva rahvakommetest. Teab mõnda kadrilaulu. Õpilane tutvub rahvuslikkuse mõistega. Õpilane teab paari rahvuslikku mängu – oskab neid tantsida ja kaasa laulda.
12.			
13.		<ol style="list-style-type: none"> 1. „Lapaduu“ (KSSP lk 22). Rõhksamm, ring. Vasak-parem. Rütmivormid: samm, jooksen. 2. „Vares vaga linnukene“ (LETS II LK 6). Sõõr, kõnnisamm, liikumise matkmine. 3. Tantsud paarilise valimise ja vahetantsuga: 4. „Ei taha sinuga...“ (KSSP lk 18). Kodarjoneel rinnati, kõnni- või valsisamm, vasak-parem, käevang. 5. „Me lähme rukist lõikama“ (KSS lk 70). Kõnnisamm, ringjoon, päri- ja vastupäeva. Rütmivormid: samm, jooksen, paus (1-löögiline). 6. Tants erinevates joonistes: 7. „Väravamäng“ (LETS III lk 1). Kõnnisamm, viirg, väravad. Päri- ja vastupäeva. Tantsuvorm AB. 8. Kehaosad. Sõbrasuhted. 	

	Kadripäev.	
14.	Jõulud, jõulukontsert, kordamine Jõululaulud (nt „Tiliseb, tiliseb aisakell”), jõulukombed. Liikumis-harjutused, liikumis-improvisatsioon. Mäng keha- ja rütmipillidel.	Õpilane püüab sooritada õpetaja ettenäitamisel erinevaid samme ja harjutusi võimalikult täpselt kindla rütmi järgi. Õpilane liigub ruumis vastavalt muusika tempole, heli tugevusele ja meloodiale kasutades erinevaid suundi (ette, taha, paremale, vasakule, üles, alla), tasandeid (kõrge, keskmine, madal) ja tantsujooniseid (sirge, kaar, „sik-sak“). Õpilane oskab liikuda üksi, paaris ja grupis. Õpilane mängib/tantsib õpitud laulumänge ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Kasutab keha- ja/või rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato’des, kasutades õpitud rütmivorme. Teab õpitud tantsu- ja laulumängude jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga. Teab paari jõululaulu – oskab neid kaasa laulda ning saata keha- ja või rütmipillidega. Teab, kuidas peab kontserdil käituma. Teab ja kasutab hea esinemise tavasid. Julgeb esineda koos kaaslastega kontserdil liikumiskava ja/või tantsuga. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab rääkida adventiaja, jõulude ja aastavahetuse kommetest. Väärtustab perega olemise aega.
15.	Käitumine kontserdil, esinemistavad. Esinemiskava jõulukontserdiks.	
16.		
17.	Tantsu- ja laulumängud, rahvatantsud, mäng keha ja/või rütmipillil Paaritantsud: 1. „Kaks sammu sissepoole“ (KSSP lk 66). Käed-kätes, kõrvalsamm, sissepoole-	Õpilane mängib/tantsib õpitud laulumänge ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Kasutab keha- ja/või rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato’des, kasutades õpitud rütmivorme. Teab õpitud tantsu- ja laulumängude jaoks olulisi mõisteid ning kasutab

	väljapoole, püstiplaks, paremplaks-vasakplaks. Rütmivormid: samm, jook-sen, se-is		neid õpetaja abiga. Õpilane teab paari rahvuslikku mängu – oskab neid tantsida ja kaasa laulda. Õpilane teab rahvuslikkuse mõistet. Teab mõnda eesti rahvapilli (löötspill, torupill, kannel) kõla ja pildi järgi. Õpilane tunneb ära ning eristab kuuldeliselt marssi ja valssi. Õpilane oskab muusika saatel marssida ning kasutada valsisammu. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab rääkida oma kodukohast.
18.	2. „Aram-šum-šum“ (KSVP lk 18). Sõõr, jooksusamm, päri- ja vastupäeva, rinnati, parem- ja vasak-käevang. Löötspill.		
19.	Tants paarilise valimise ja vahetantsuga: „Käi ümber küla ringi“ (KSVP lk 32). Sõõr, päri- ja vastupäeva, väravad, kummardus, galopi-võte, galopp-samm. Torupill.		
20.	Paaritants: „Kevade marss“ (KSVP lk 28). Eeltakt, kõnni-, rõhk-, galopp-samm, hüpak. Marss.		
21.	Tants: „Tants ümber puu“ (KSVP lk 58). Kõnni- ja/või valsisamm. Valss. Kannel.		
22.	Tants paarilise valimise ja vahetantsuga „Mu isamaa armas“. Päri- ja vastupäeva, kõnni- ja hüpaksamm, galopivõte. Kodukoht Eesti.		
23.	Tants „Oige ja vasemba“ I tuur. Eelmäng, kõnnisamm, käte pendeldamine ette-taha.		Õpilane tantsib tantsu „Oige ja vasemba“ ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Teab õpitud tantsu jaoks olulisi mõisteid ning

	Eesti Vabariigi aastapäev, „Eesti hümn” (F. Pacius).		
24.	„Oige ja vasemba“ I-III tuur. Ahelvõte. Eesti rahvariided.		
25.	„Oige ja vasemba“ IV tuur. Kätlemine.		
26.	„Oige ja vasemba“. Emakeelepäev.		
27.	Tervise eest hoolitsemine Tervise eest hoolitsemine: pesemine, tervislik toitumine, sportimine ja ravimine.		<p>kasutab neid õpetaja abiga.</p> <p>Õpilane teab Eesti rahvariiete põhi elemente. Teab, et rahvariided on pidulikud riideesemed ning need erinevad kihelkondade kaupa. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab rääkida Eesti Vabariigi aastapäevaga ja emakeelepäevaga seotud kommetest.</p> <p>Õpilane oskab vestelda sellest, mida vajab inimene, et olla terve. Oskab rääkida sellest, mida peaks inimene sööma. Mõistab, et inimene ei saa ilma toiduta elada. Õpilane kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne. Õpilane järgib sportimisel ohutusnõudeid, teab ja täidab hügieeninõudeid. Õpilane teab, kuidas käituda haiguse ja õnnetusjuhtumi korral.</p>
28.	Erinevate rahvaste tantsud Tants „Jenka“. Kandastak, ummishüpe, kolonn.		<p>Õpilane tunneb ära ja tantsib erinevate õpitud rahvaste tantse ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Õpilane teab õpitud tantsude pealkirju. Teab õpitud tantsude jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga.</p>
29.	„Tibutants“. Püstplaks, käevang, paremküljetsi pöörlemine.		
30.	„Kantritants“. Ristsamm, ringselt koha peal liikumine, peegelpildis liikumine.		
31.	Kordamine: „Jenka“, „Tibutants“, „Kantritants“.		
32. – 35.	Kevad, kevadkontsert Kordamine Õpitud tantsude ning tantsu- ja laulumängude kordamine. Liikumisharjutused, liikumisimprovisatsioon. Mäng keha- ja		

	<p>rütmipillidel. Käitumine kontserdil, esinemistavad. Esinemiskava kevadkontserdiks. Emadepäev. Kevad inimeste elus, looduses. Ohud looduses. „Kevadel” (Juba linnukesed ....), „Kevadpidu” (Elagu kõik ....).</p>		<p>ostinato'des, kasutades õpitud rütmivorme. Õpilane püüab sooritada õpetaja ettenäitamisel erinevaid samme ja harjutusi võimalikult täpselt kindla rütmi järgi. Õpilane liigub ruumis vastavalt muusika tempole, heli tugevusele ja meloodiale kasutades erinevaid suundi (ette, taha, paremale, vasakule, üles, alla), tasandeid (kõrge, keskmine, madal) ja tantsujooniseid (sirge, kaar, „sik-sak“). Õpilane oskab liikuda üksi, paaris ja grupis. Teab, kuidas peab kontserdil käituma. Teab ja kasutab hea esinemise tavaid. Julgeb esineda koos kaaslastega kontserdil liikumiskava ja/või tantsuga. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab jutustada emadepäeva levinumatest kommetest. Väärtustab peresuhteid. Oskab rääkida sellest, kuidas kevad mõjutab taimede, loomade ja inimeste elu. Oskab rääkida ohtudest, mis varitsevad looduses.</p>
--	---	--	--

Õpitulemused 2. klassis

Õpilane

1. oskab sooritada erinevaid kõnni-, jooksu- ja hüppeharjutusi õpetaja ettenäitamisel võimalikult täpselt;
2. oskab sooritada lihtsaid (võimlemis)harjutusi võimalikult täpselt kindla rütmi järgi ja improviseerida;
3. tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu õpitud terminite piire;
4. oskab mängida laulu- ja liikumismänge ning tantsida (rahva)tantse täiskasvanu juhendamisel;
5. oskab täita hügieeni- ja ohutusnõudeid kehaliste harjutuste sooritamisel ja käituda õnnetusjuhtumite korral;
6. teab, kuidas peab viisakalt käituma;
7. oskab arvestada kaaslasega.

3.klass

Muusika 1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
6	Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> – üksi ja rühmas laulmine; – harjutused õige keha hoiaku, hingamise ja diktsiooni kujundamisel (kõnehingamise-, hääle- ning artikulatsiooniaparaadiharjutuste sooritamine õpetaja juhendamisel); – kuulmis- ja rütmitaju arendamine – laulmine koolikooris ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; – vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise vaba tooni tekitamise ja võimalikult selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas; – tunneb dünaamika põhimõisteid <i>forte</i> ja <i>piano</i>; – laulab meloodiad käemärkide, astmetrepi ja noodipildijärgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi õpetaja juhendamisel (RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI); – laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Teele tee kurekesed“, „Tiliseb tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus).
6	Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> – Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes; – plokkflöödi mängimine; – esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ning improvisatsioonides; – kasutab tähtnimesid plaatpillide ja plokkflöödi mängimisel; – lööb käte ning jalgadega rütmi kaasa; – väljendab pillimängus muusika sisu ja meeoleolu, kasutades dünaamikat: <i>forte-piano</i>.
5	Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> – muusika meeoleolu, stiili ja vormi 	<p>Õpilane:</p>

		<p>väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;</p> <ul style="list-style-type: none"> – muusika tempos liikumine – laulu- ja ringmängude tantsimine. 	<ul style="list-style-type: none"> – liigub erinevates rütmides: valss, marss, polka; – tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
5	Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> – rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; – regivärsside laulmine; – loovliikumine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – loob lihtsamaid kaasmänge ja improvisatsioone keha-, rütmi ja plaatpillidel; – kasutab lihtsamates kaasmängudes õpituid astmenimesid; – kordab ja loob õpetaja abiga lihtsamaid regivärsse; – mõtleb välja erinevaid tantsuliigutusi rütmidele
5	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>Instrumentaal- ja vokaalmuusika eristamine. Erinevate pillide äratundmine.</p> <p>Marss, valss, polka.</p> <p>Eesti rahvalaul ja rahvapillid: lõõtspill, torupill.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite (rütm, meloodia, tempo) ning ülesehituse analüüsimine, võrdlemine, kirjeldamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot) ning muusikateose ülesehitust; – on tutvunud käsitletud muusikažanritega; – iseloomustab kuulatavat muusikapala õpetaja abiga kasutades õpitud oskussõnavara; – eristab instrumentaal- ja vokaalmuusikat; – eristab kõla järgi erinevaid pille; – on tutvunud eesti rahvalaulude ja rahvapillidega („Laula, laula kuukene“, „Sokukene“, „Päkapikk“) – joonistab muusikapala järgi pildi, kirjeldades nii muusikameeleolu.
5	Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade 	<p>Õpilane:</p>

	<p><u>Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</u></p> <p>2- ja 3osaline taktimõõt</p> <p><u>Astmemudelid, JO-võti.</u></p> <p><u>Oskusõnad õpitud teemade piires</u></p>	<p>avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;</p> <ul style="list-style-type: none"> – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine. 	<ul style="list-style-type: none"> – mõistab õppesisus esitatud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; – laulab astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; – mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes. – mõistab õpitud teemade piires oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (õpetaja abiga): <i>astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor, eelmäng, vahemäng, kaasmäng, ostinato, tempo, kõlavärvum vaikselt, valjult, segno.</i>
3	<p>Õppekäigud</p>	<ul style="list-style-type: none"> – teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne). 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel ning kunstilisel viisil; – kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
2. laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise vaba tooni tekitamise ja võimalikult selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas;
3. laulab meloodiad käemärkide, astmetrepi ja noodipildijärgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi õpetaja juhendamisel (RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI);
4. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“(F. Pacius), „Teele teele kurekesed”, „Tiliseb tiliseb aisakell”(L.Wirkhaus).
5. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ning improvisatsioonides;

6. tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
7. loob lihtsamaid kaasmänge ja improvisatsioone keha-, rütmi ja plaatpillidel;
8. kasutab lihtsamates kaasmängudes õpituid astmenimesid;
9. kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.

3.klass

Rütmika 1 tund nädalas

Nädal	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
1.	Sissejuhatus Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Ohutus- ja hügieeninõuded, sh tunnireeglid (läbiv teema terve aasta).	Läbi aasta: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuulamine, rütmiline liikumine, võimlemine, pillimäng, ühislaulmine. 2. Vestlemine, vaatlemine, võrdlemine, analüüsimine. 3. Erinevate tekstide kuulamine/lugemine, analüüsimine; õppefilmide vaatamine ja analüüsimine; sõnavaraline töö. 4. Ainealaste oskuste kasutamine elulistest situatsioonides, rollimängud. 	Läbi aasta: Õpilane kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne. Õpilane oskab käituda rütmika tunnis, liikudes/sportides erinevates sportimispaikades ning tänaval liigeldes, järgib õpetaja reegleid ja ohutusnõudeid, täidab mängureegleid, teab ja täidab (õpetaja kehtestatud) hügieeninõudeid.
2.	Rivi- ja korraharjutused Rivistumine viirgu ja kolonni, harvenemine ja koondumine, tervitamine (kniks ja kummardus), loendamine, pöörded paigal. Parem-vasak. Mina ja liiklus.		Läbi aasta: Õpilane eristab mõisteid viirg ja kolonn ning suudab õpetaja korraldusel moodustada viiru või kolonni. Õpilane oskab võtta pikkuse järjekorda. Õpilane teab oma kohta ravis ning oskab seal seista sirgelt, oskab vajadusel harveneda ja koonduda. Õpilane oskab liikuda juurdevõtusammuga kõrvale ning teha kniksu või kummardust ravis tervitamiseks. Õpilane tunneb ja oskab kasutada mõisteid

			parem-vasak. Õpilane oskab teha rivis pöördeid õpetaja korralduse järgi (nt parem/vasak pool). Õpilane tahab vestelda erinevatel teemadel. Teab, kuidas peab liikluses käituma ning kuidas käituda õnnetuse korral.
3.	<p>Rütmiline liikumine (<i>Liikumis-, tasakaalu- ja koordinatsiooni-harjutused, liikumis-improvisatsioon</i>) Kõnniharjutused – nt kõnni-, päkk-, kand-, lõpp- ja taldsamm (ehk rivisamm) ning sirutussamm (ehk võimlejasamm) jne. Jooksuharjutused (nt jooksusamm, sääreheitejooks, põlvetõstejooks jne). Liikumine ruumis, kasutades erinevaid suundi, tasandeid ja tantsujooniseid üksi, paaris ja grupis. Sõprus ja sallivus.</p>		Õpilane püüab sooritada õpetaja ettenäitamisel erinevaid samme ja harjutusi võimalikult täpselt kindla rütmi järgi. Õpilane oskab liikuda ruumis kasutades erinevaid suundi (ette, taha, paremale, vasakule, üles, alla), tasandeid (kõrge, keskmine, madal) ja tantsujooniseid (sirge, kaar, „sik-sak“, „kaheksa“). Õpilane oskab liikuda üksi, paaris ja grupis. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab tuua näiteid sõpruse ja sallivuse kohta. Püüab end adekvaatselt hinnata ning teab, et iga inimene on erinev.
4.	<p>Liikumine joonel ja/või pingil kasutades erinevaid kõnnisamme ning ületades takistusi. Tasakaalu arendavad liikumismängud. Geomeetrilised kujundid: ristkülik (sh ruut), kolmnurk, ring.</p>		Õpilane liigub joonel ja pingil kasutades erinevaid kõnni- ja jooksusamme. Õpilane liigub võimlemispingil erineva kiirusega, ületab takistusi ning vajadusel peatub. Oskab nimetada ning tunneb ära õpitud tasapinnalisi kujundeid. Oskab leida ümbritsevast ja piltidelt õpitud kujunditega sarnanevaid esemeid. Oskab moodustada inimketist õpitud geomeetrilisi kujundeid.
5.	<p>Üldkoormavad ja koordinatsiooni arendavad hüplemisharjutused (nt ummis-, sulg-, käär-, harki-, ristihüpe, galopp, kül- ja sammhüpe jne). Hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette</p>		Õpilane sooritab võimalikult täpselt lihtsaid hüplemisharjutusi (sh koordinatsiooniharjutusi) kindla rütmi järgi nii abivahendit kasutades kui ka kasutamata.

	jalalt jalale.		
6.	Sammud ja liikumised ruumis vastavalt muusika iseloomule. Tempo, meloodia (madal/kõrge, kurb/rõõmus).		Õpilane tajub muusikas erinevaid temposid ning meloodiat, sh oskab eristada duuri ja molli. Õpilane liigub vastavalt muusika tempole või meloodiale üksi, paaris või grupis kasutades õpitud ruumi elemente (suund, tasand jne).
7.	Sammud ja liikumised ruumis vastavalt muusika iseloomule. Dünaamika: piano, forte, diminoendo, crescendo.		Õpilane tajub muusikas erinevaid heli tugevusi ning nende muutusi. Õpilane liigub vastavalt muusika dünaamikale üksi, paaris või grupis kasutades õpitud ruumi elemente (suund, tasand jne).
8.	<i>Liikumis-harjutused, mäng kehapillil (sõrmenips, käteplaks, põlvepats, jalamats) ja rütmipillil (kõlapulgad, trumm, triangel).</i> Rütmivormid: samm, jooksen, se-eis ja 1-löögiline paus. Marss. Valss.		Õpilane kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des. Õpilane loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- ja rütmipillidel väljendades muusika meeleolu ja karaktereid. Oskab eristada ($\frac{3}{4}$ t) rõhulist taktiosa. Õpilane tunneb kuuldeliselt ära marsi ja valsi ning eristab neid. Õpilane oskab marssida (rivi- ehk taldsammuga) ja teab valsisammu.
9.	Rütmivormid: samm, jooksen, se-eis, 1-löögiline paus. Polka.		Õpilane kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des. Õpilane loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- ja rütmipillidel väljendades muusika meeleolu ja karaktereid. Oskab eristada ($\frac{2}{4}$ t) rõhulist taktiosa. Õpilane tunneb kuuldeliselt ära polka ning omab ettekujutust polkasammust.
10.	Marss, valss ja polka.		Õpilane tunneb ära ning eristab kuuldeliselt

	Mardipäev.		marssi, valssi ja polkat. Õpilane oskab marssida (rivi- ehk taldsammuga), teab valsisammu ning omab ettekujutust polkasammust. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab rääkida mardipäeva rahvakommetest. Teab mõnda mardilaulu.
11.	Tantsu- ja laulumängud, mäng keha ja/või rütmipillil Tantsud paarilise valimise ja vahetantsuga: 1. „Ringmäng“ (KSVP lk 44). Sõõr, päri- ja vastupäeva, hüpak, kummardus. 2. „Üks ühte“ (LETS II lk 10). Sõõr, päri- ja vastupäeva, kõnnisamm, plaksutamine, pöörlemine, käevang.		Õpilane mängib/tantsib õpitud laulumänge ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Kasutab keha- ja/või rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des, kasutades õpitud rütmivorme ning nende erinevaid kombinatsioone. Teab õpitud tantsu- ja laulumängude jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab rääkida kadripäeva rahvakommetest. Teab mõnda kadrilaulu. Õpilane tutvub rahvuslikkuse mõistega.
12.	3. „Tahan tantsida“ (KSVP lk 52). Sõõr, hüpaksamm, galopp, lõppsamm, kniks, kummardus. Kadripäev.		Õpilane teab paari rahvuslikku mängu – oskab neid tantsida ja kaasa laulda.
13.	Tantsud erinevates joonistes: 4. „Rikka- ja vaesemehe mäng“ (LATS II lk 4). Viirg, kõnnisammud. 5. „Prigadi-pragadi“ (LATS III lk 6). Viirg, kõnnisammud.		
14.	Jõulud, jõulukontsert, kordamine Jõululaulud, jõulukombed. Liikumis-harjutused, liikumis-improvisatsioon. Mäng keha- ja rütmipillidel.		Õpilane püüab sooritada õpetaja ettenäitamisel erinevaid samme ja harjutusi võimalikult täpselt kindla rütmi järgi. Õpilane liigub ruumis vastavalt muusika tempole, meloodiale (madal/kõrge, kurb/rõõmus) ja dünaamikale (piano, forte, diminoendo, crescendo) kasutades
15.	Käitumine kontserdil, esinemistavad.		

16.	Esinemiskava jõulukontserdiks.		<p>erinevaid suundi (ette, taha, paremale, vasakule, üles, alla), tasandeid (kõrge, keskmine, madal) ja tantsujooniseid (sirge, kaar, „sik-sak“, „kaheksa“). Õpilane oskab liikuda üksi, paaris ja grupis.</p> <p>Õpilane mängib/tantsib õpitud laulumänge ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Kasutab keha- ja/või rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato’des, kasutades õpitud rütmivorme. Teab õpitud tantsu- ja laulumängude jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga.</p> <p>Teab paari jõululaulu – oskab neid kaasa laulda ning saata keha- ja/või rütmipillidega.</p> <p>Teab, kuidas peab kontserdil käituma. Teab ja kasutab hea esinemise tavasid. Julgeb esineda koos kaaslastega kontserdil liikumiskava ja/või tantsuga.</p> <p>Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab rääkida advendiaja, jõulude ja aastavahetuse kommetest. Väärtustab perega olemise aega.</p>
17.	<p>Tantsu- ja laulumängud, rahvatantsud, mäng keha ja/või rütmipillil</p> <p>Paaritantsud:</p> <p>1. „Kelgusõit“ (KSVP lk 26). Vahetussamm, hüpak, lõppsamm, galopp, kõrvalsamm; ristvõte; püsti-, vastuplaks.</p> <p>Aastajad ja kalender. Ilm, ilma</p>		<p>Õpilane mängib/tantsib õpitud laulumänge ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Kasutab keha- ja/või rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato’des, kasutades õpitud rütmivorme. Teab õpitud tantsu- ja laulumängude jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga. Õpilane teab paari rahvuslikku mängu – oskab neid tantsida ja kaasa laulda. Õpilane teab rahvuslikkuse mõistet.</p> <p>Teab mõnda eesti rahvapilli (löötspill, torupill, kannel) kõla ja pildi järgi.</p>

	tunnused.		Õpilane tunneb ära ning eristab kuuldeliselt marssi ja valssi. Õpilane oskab muusika saatel marssida ning kasutada valsisammu. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab rääkida oma kodukohast.
18.	2. „Kalamies“ (Kihnu tants). Sõõr, päri- ja vastupäeva. Valsi-, heite- ja kõnnisamm, püstplaks, käevang. Valss. Kannel.		Õpilane mängib/tantsib õpitud laulumänge ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel.
19.	3. „Süda tuksub“ (KSSP lk 76). Kodarjoo; käed seongus (ristvõtte eest), galopivõtte, polkavõtte; polkasamm (või vahetussamm), kõrvalsamm, galopp, ummishüpe.		Kasutab keha- ja/või rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato' des, kasutades õpitud rütmivorme. Teab õpitud tantsu- ja laulumängude jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga. Õpilane teab paari rahvuslikku mängu – oskab neid tantsida ja kaasa laulda. Õpilane teab rahvuslikkuse mõistet.
20.	Polka. Tiri-tiri. Punkteeritud rütm. Torupill. Aja planeerimine.		Tunneb ära mõne eesti rahvapilli (lõõtspill, torupill, kannel) kõla ja pildi järgi ning oskab neid nimetada.
21.	Sõõrtants: 4. „Tinna“ (KSVP lk 62). Sõõr, päri- ja vastupäeva; polkasamm (või hüpak), ummishüpe, käärhüpe, püsti-plaks. Polka. Inimene: inimese välisehitus.		Õpilane tunneb ära ning eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat. Õpilane oskab marssida (rivi- ehk taldsammuga), teab valsisammu ning omab ettekujutust polkasammust. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Teab erinevate aastaegade tunnuseid (sh ilma) ning missuguseid tegevusi saab siis ette võtta. Teab, kuidas saab oma aega planeerida (plaan) ning mida teha vabal ajal. Oskab nimetada ja näidata peamisi inimese kehaosaid (pea, kael, kere, käed, jalad, sõrmed, varbad, põlv, küünarnukk, istmik, kõht, selg) ning pea ja näo osaid (silmad, nina, suu, kõrvad, laup, kukal, pealagi, lõug, põsed). Teab ja oskab nimetada inimese meeleeelundeid.
22.	Paaristants: 5. „Vingerpolka“. Kodarjoo, päri- ja vastupäeva; rinnati, valsivõtte; kõnni-, polka- (või külgalopp) ja rõhksamm. Tantsuvorm AB. Polka. Lõõtspill.		

23. 24.	Tants „Oige ja vasemba“. Eelmäng, kõnnisamm, käte pendeldamine ette- taha, ahelvõte, kätlemine. Eesti Vabariigi aastapäev, „Eesti hümn“ (F. Pacius).		Õpilane tantsib tantsu „Oige ja vasemba“ ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Teab õpitud tantsu jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab rääkida oma kodukohast ja Eesti Vabariigi aastapäevaga seotud kommetest.
25.	Tants „Kaera-Jaan“. Käärhüpe, käärhüpetega liikumine ette ja taha; pihkseong, käed risti rinnal, püstplaks, sõõr. Eesti rahvariided.		Õpilane tantsib tantsu „Kaera-Jaan“ ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Teab õpitud tantsu jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Õpilane teab
26.	Tants „Kaera-Jaan“. Emakeelepäev.		Eesti rahvariiede põhi elemente. Teab, et rahvariided on pidulikud riideesemed ning need erinevad kihelkondade kaupa. Samuti on erinevad riided (abielus/mitteabielus) naistel ja meestel ning lastel. Oskab rääkida emakeelepäevaga seotud kommetest.
27.	Tants „Kolmõpuari“ (Kihnu tants). Kõnnisamm, vahetus- või polkasamm, väravad, käsikäes, püstvõte.		Õpilane tantsib tantsu „Kolmõpuari“ ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Teab õpitud tantsu jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga.
28.	Tervislikud eluviisid Tervise eest hoolitsemine: pesemine, tervislik toitumine, sportimine ja ravimine.		Õpilane teab, mis on tervislik eluviis ning oskab tuua näiteid. Oskab rääkida sellest, mida peaks inimene sööma. Tunneb tervisliku toitumise põhimõtteid. Õpilane kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne. Õpilane järgib sportimisel ohutusnõudeid. Oskab oma keha eest hoolitseda. Selgitab pesemise ja puhkamise vajalikkust. Õpilane teab, kuidas käituda haiguse ja õnnetusjuhtumi korral.

29.	Erinevate rahvaste tantsud Tants „Susanna“ (LETII lk 28). Kõnni- hüpak-, rõhk-, lõppsamm.	Õpilane tunneb ära ja tantsib erinevate õpitud rahvaste tantse ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Teab õpitud tantsude jaoks olulisi mõisteid ning kasutab neid õpetaja abiga.
30.	Saksa tants „Sternpolka“ (LETS II lk 21). Ringjoon, külgalopp, kõnni- ja hüpaksamm, polka, plaksud.	
31.	Šoti tants „The Flying Scotsman“. Viirg, hüpaksammud, galopp, viirgude vahelduvtegevus.	
32. – 35.	Kevad, kevadkontsert Kordamine Õpitud tantsude ning tantsu- ja laulumängude kordamine. Liikumisharjutused, liikumisimprovisatsioon. Mäng keha- ja rütmipillidel. Käitumine kontserdil, esinemistavad. Esinemiskava kevadkontserdiks. Emadepäev. Kevad inimeste elus, looduses. Ohud looduses. „Kevadel“ (Juba linnukesed ....), „Kevadpidu“ (Elagu kõik ....).	Õpilane teab paari rahvuslikku mängu – oskab neid tantsida ja kaasa laulda. Õpilane teab rahvuslikkuse mõistet. Õpilane mängib/tantsib õpitud laulumänge ning liigub vastavalt muusikale, õpetaja juhendamisel. Kasutab keha- ja/või rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des, kasutades õpitud rütmivorme. Õpilane püüab sooritada õpetaja ettenäitamisel erinevaid samme ja harjutusi võimalikult täpselt kindla rütmi järgi. Õpilane liigub ruumis vastavalt muusika tempole, meloodiale (madal/kõrge, kurb/rõõmus) ja dünaamikale (piano, forte, diminoendo, crescendo) kasutades erinevaid suundi (ette, taha, paremale, vasakule, üles, alla), tasandeid (kõrge, keskmine, madal) ja tantsujooniseid (sirge, kaar, „sik-sak“, „kaheksa“). Õpilane oskab liikuda üksi, paaris ja grupis. Teab, kuidas peab kontserdil käituma. Teab ja kasutab hea esinemise tavasid. Julgeb esineda koos kaaslastega kontserdil liikumiskava ja/või tantsuga. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab

			jutustada emadepäeva levinumatest kommetest. Väärtustab peresuhteid. Oskab rääkida sellest, kuidas kevad mõjutab taimede, loomade ja inimeste elu. Oskab rääkida ohtudest, mis varitsevad looduses.
--	--	--	---

Õpitulemused 3. klassis

Õpilane

1. oskab sooritada erinevaid kõnni-, jooksu- ja hüppeharjutusi;
2. oskab sooritada lihtsaid (võimlemis)harjutusi kindla rütmi järgi ja improviseerida;
3. tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu õpitud terminite piires;
4. oskab mängida laulu- ja liikumismänge ning tantsida (rahva)tantse täiskasvanu juhendamisel;
5. oskab täita hügieeni- ja ohutusnõudeid kehaliste harjutuste sooritamisel ja käituda õnnetusjuhtumite korral;
6. teab, kuidas peab viisakalt käituma;
7. oskab arvestada kaaslasega.

4.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
6	Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> – Ühehäälnelaulmine, õpilase vokaalsete võimete arendamine rühmas ja individuaalsel laulmisel. Meloodia laulmine toetudes käemärkidele astmenimedega. – laulmine koolikooris ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; – muusika kuulamine, vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise vaba tooni tekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; – mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu; – iseloomustab kuulnud muusikapala õpetaja abiga; – laulab meloodiat käemärkide, astmetreppi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi; – laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule,

			kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“(F. Pacius), “Kevadpidu” (Elagu kõik...), “Kevadel” (Juba linnukesed...).
5	Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> – Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes, plokkflöödi mänguvõtete kasutamine; – esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille ja plokkflööti kaasmängudes; – rakendab musitseerides plokkflöödi lihtsamaid mänguvõtteid; – kasutab plokkflööti musitseerimisel; – väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.
6	Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> – muusika meeleolu ning sisu väljendamine liikumise kaudu 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liigub kahe- ning kolmelöögilises taktimõõdus. – tantsib eesti laulu-ja ringmänge.
5	Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> –Rütmiliste kaasmängude keha-, rütmi- ja plaatpillidel loomine; –lihtsamate pillide valmistamine (lõiming tehnoloogiaõpetusega); –lihtsamate tekstide loomine (regivärsid, laulusõnad); –loovliikumine, 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; – valmistab lihtsa rütmipilli; – näitab lihtsates kaasmängudes käemärkidega astmenimesid; – loob lihtsamaid laulutekste; – kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
5	Muusika kuulamine ja muusikalugu Muusika väljendusvahendid (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala	<ul style="list-style-type: none"> – muusika kuulamine, ühiselt kuulatu analüüsimine – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite (rütm, meloodia, tempo) ning ülesehituse 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm , tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); – kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot) ning muusikateose ülesehitust; – eristav kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat õpetaja

	<p>ülesehitus)</p> <p>Hääleliigid</p> <p>Eesti rahvalaulud ning –pillid.</p>	<p>analüüsimine, võrdlemine, kirjeldamine.</p>	<p>abiga;</p> <ul style="list-style-type: none"> – on tutvunud eesti rahvalaulude („Karjapoiss“, „Laulu mõju“, „Kaera-Jaan) ning –pillidega (sarvepill, vilepill); – kirjeldab muusika meeleolu, väljendab seda vabalt valitud kunstiliste vahenditega.
5	<p>Muusikaline kirjaoskus</p> <p><u>Rütmifiguurid ja pausid:</u> 2- ja 3-osalise taktimõõdu kasutamine musitseerimisel.</p> <p><u>Astmemudelid:</u> astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI põhinevad mudelid. JO ja RA-astmerida (duur ja moll) seoses lauludega.</p> <p><u>Märk volt.</u></p> <p><u>Oskusõnad õpitud teemade piires</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mõistab õppesisus esitatud rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; – mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust, kasutab seda musitseerimisel; – laulab astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; – õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida; – mõistab õpitud teemade piires oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (õpetaja abiga): <i>meetrum</i>, <i>takt</i>, <i>taktimõõt</i>, <i>taktijoon</i>, <i>kahekordne taktijoon</i>, <i>koorijuht</i>, <i>koor</i>, <i>ansambel</i>, <i>eeslaulja</i>, <i>salm</i>, <i>refraän</i>, <i>kaanon</i>, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>fermaat</i>, <i>volt</i>.

3	Õppekäigud	– teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).	Õpilane: – arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; – kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.
---	-------------------	--	--

Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

1. laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise vaba tooni tekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
2. mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu;
3. iseloomustab kuulnud muusikapala õpetaja abiga;
4. laulab meloodiat käemärkide, astmetreppi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi;
5. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“(F. Pacius), “Kevadpidu” (Elagu kõik...), “Kevadel” (Juba linnukesed...).
6. kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille ja plokkflööti kaasmängudes;
7. tantsib eesti laulu-ja ringmänge.
8. kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot) ning muusikateose ülesehitust;
9. mõistab õppesisus esitatud rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
10. laulab astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
11. kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused I kooliastme lõpus

Õpilane

1. osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
2. laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses kooris; mõistab laulupeo tähendust;
3. laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
4. laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
5. lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
6. rakendab pillimängu kaasmängudes;

7. kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
8. kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
9. väärtustab enese ja teiste loomingut.

Muusika II kooliastmes

Sissejuhatus

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning arendatakse edasi plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasisid analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses.

Muusikatundide läbiviimisel tuleb arvestada õpilaste kõnepuude raskust – vajalik on tekstide lihtsustamine, koos analüüsimine. Iseseisva tekstiloomes aitab õpilasi skeemid, tugisõnad jms. Uute mõistete selgitamisel kasutab õpetaja näitlikustamist.

5.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
6	Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> – ühe- või kahehäälsuse rakendamine laulmisel (kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laule a cappella saatega); – laulmine koolikooris ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; – vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; – rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; – laulab meloodiad relatiivseid helikõrgusi

			<p>kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates positsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);</p> <ul style="list-style-type: none"> – laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Kas tunned maad“ (J. Beerat), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann).
5	Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> – Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes, plokkflöödi mänguvõtete kasutamine; – absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus; – esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille ja plokkflööti kaasmängudes; – rakendab musitseerides plokkflöödi lihtsamaid mänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. – kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.
5	Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> – muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempit, dünaamikat ning vormi); – tantsib eesti laulu- ja ringmänge; – väljendab liikumise kaudu Eesti ja Vene rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.
5	Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> – rütmilis-meloodilisi improvisatsioonide, kaasmängude keha-, rütmi- ja plaatpillidel loomine; – improviseerimine (astmemudeleid kasutades); 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – loob improvisatsioone ka kaasmänge keha-, rütmi ja plaatpillidel; – loob muusikalisi tekste: regivärsse, laulusõnu;

		<ul style="list-style-type: none"> – lihtsamate pillide valmistamine (lõiming tehnoloogiaõpetusega); – tekstide loomine (regivärsid, laulusõnad). 	<ul style="list-style-type: none"> – väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.
6	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p><u>Vokaalmuusika:</u> hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass); laulupidude traditsioon</p> <p><u>Instrumentaalmuusika:</u> klahv- ja keelpillid</p> <p><u>Eesti rahvamuusika:</u> rahvalaulud</p> <p><u>Autorlus:</u> muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite (rütm, meloodia, tempo) ning ülesehituse analüüsimine, võrdlemine, kirjeldamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot) ning muusikateose ülesehitust; – iseloomustab kuulatavat muusikapala õpetaja abiga kasutades õpitud oskussõnavara; – kuulab ja võrdleb hääleliike: <i>sopran, metsosopran, alt, tenor, bass</i>; – teab eesti laulupidude traditsiooni; – nimetab ja võrdleb 2-3 klahv- ja keelpilli. – tunneb ja laulab eesti rahvalaule; – on tutvunud Vene, Läti, Leedu ja Soome muusikatradsioonidega ning suhtub sellesse lugupidavalt; – leiab internetist muusikanäited, kasutab neid korrektselt.
5	<p>Muusikaline kirjaoskus</p> <p><u>Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</u></p> <p> 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõt</p> <p><u>Oskusõnad õpitud teemade piires</u> (vokaal- ja instrumentaalmuusika)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mõistab õppesisus esitatud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; – mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust; – mõistab õpitud teemade piires oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (õpetaja abiga): <i>vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon, eeltakt, viiulivõti,</i>

			<i>klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad. hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (klahv- ja keelpillid)</i>
3	Õppekäigud	– teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).	Õpilane: – arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; – kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

1. osaleb meelega muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
2. laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
3. oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
4. laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälselt laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“(F. Pacius), „Kas tunned maad“ (J. Beerat), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann);
5. kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
6. julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes,;
7. kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
8. teab ja tunneb hääleliike, keel- ja klahvpille;
9. teab õpitud teemade piires oskussõnu, kasutab neid õpetaja abiga.

6.klass

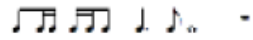
1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
6	Laulmine	– ühe- või kahehäälsuse rakendamine laulmises (kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a capella</i> saatega); – laulmine koolikooris ja/või erinevates	Õpilane: – laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt;

		<p>vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses;</p> <ul style="list-style-type: none"> – vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal 	<ul style="list-style-type: none"> – rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; – laulab meloodiad relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates positsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO₁, LE, NA, DI); – teab duur- ja moll-helilaadi ning duur- ja moll-kolmkõla seoses lauludega; – laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“(F.Pacius), „ Eesti lipp“(E. Võrk), „Mu isamaa armas“(Saksa rahvalaul), „Meil aia äärne tänavas (Eesti rahvalaul).
5	Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> – keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes, plokkflöödi mänguvõtete kasutamine; – absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus; – esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille ja plokkflööti kaasmängudes; – seostab helistikke ja toonika kolmkõlade C-duur, a-moll pillimänguga; – kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.
5	Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> – muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempit, dünaamikat ning vormi); – tantsib eesti laulu-ja ringmänge; – väljendab liikumise kaudu 1-2 maa (valikuliselt Soome, Läti, Leedu, Norra, Rootsi) rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

5	<p>Omalooming</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rütmilis-meloodilisi improvisatsioonide, kaasmängude keha-, rütmi- ja plaatpillidel loomine; – improviseerimine (astmemudeleid kasutades); – lihtsamate pillide valmistamine (lõiming tehnoloogiaõpetusega); – tekstide loomine (regivärsid, laulusõnad). 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rakendab oma ideid ja loovust võimetekohaselt nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes.
6	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p><u>Vokaalmuusika:</u> kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor), laulupidude traditsioon</p> <p><u>Instrumentaalmuusika:</u> puhk- ja löökpillid</p> <p><u>Eesti rahvamuusika:</u> Eesti rahvapillid ja –tantsud.</p> <p><u>Autorlus:</u> muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite (rütm, meloodia, tempo) ning ülesehituse analüüsimine, võrdlemine, kirjeldamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (dünaamika, tämber) ning muusikateose ülesehitust; – iseloomustab kuulatavat muusikapala õpetaja abiga kasutades õpitud oskussõnavara; – kuulab ja võrdleb kooriliike: <i>laste-, poiste-, mees-, nais- ja segakoor</i>; – teab eesti laulupidude traditsiooni; – nimetab ja võrdleb 2-3 puhk- ja löökpilli; – tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvapille ja -tantsu; – on tutvunud Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri muusikatradsioonidega ning suhtub sellesse lugupidavalt; – leiab internetist muusikanäiteid, kasutab neid korrektselt.
5	<p>Muusikaline kirjaoskus</p> <p><u>Noodivältsused,</u> <u>rütmifiguurid ja pausid:</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mõistab õppesisus esitatud helivältsuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

	 <p>Helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a;</p> <p><u>Oskusõnad õpitud teemade piires</u></p>	<p>– erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine.</p>	<p>– eristab ja kasutab helilaadi ja helistikku (C – a);</p> <p>– mõistab õpitud teemade piires oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (õpetaja abiga): <i>absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, tempo: andante, moderato, allegro, largo, ritenuto; tämber, duur-helilaad, moll-helilaad. pilliliigid (puhkpillid, löökpillid), eesti rahvapillid</i></p>
3	Õppekäigud	<p>– teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).</p>	<p>Õpilane:</p> <p>– arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>– kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.</p>

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

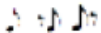
1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
2. laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
3. oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
4. laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Mu isamaa armas“ (Saksa rahvalaul), „Meil aia äärne tänavas (Eesti rahvalaul);
5. kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
6. julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes;
7. kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
8. teab ja tunneb kooriliike, puhk- ja löökpille
9. teab õpitud teemade piires oskussõnu, kasutab neid õpetaja abiga.

7.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
6	Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> – ühe- või kahehäälsuse rakendamine laulmisel (kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a capella</i> saatega); – laulmine koolikooris ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; – vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; – rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas laudes; – laulab meloodiad relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates positsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI); – teab duur- ja moll-helilaadi ning duur- ja moll-kolmkõla seoses lauludega; – laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“ (F.Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber).
5	Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> – Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes, plokkflöödi mänguvõtete kasutamine; – absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus; – esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingu eneseväljenduse toetamine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille ja plokkflööti kaasmängudes; – seostab helistikke G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll pillimänguga; – kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.
5	Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> – muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempit, dünaamikat ning vormi);

			<ul style="list-style-type: none"> – tantsib eesti laulu-ja ringmänge; – väljendab liikumise kaudu 1-2 maa (valikuliselt Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa) rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.
5	<p>Omalooming</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rütmilis-meloodilisi improvisatsioonide, kaasmängude keha-, rütmi- ja plaatpillidel loomine; – improviseerimine (astmemudeleid kasutades); – lihtsamate pillide valmistamine (lõiming tehnoloogiaõpetusega); – tekstide loomine (regivärsid, laulusõnad) – loominguuliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme (noodistusprogrammid, appid)kasutades.. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kasutab infotehnoloogilisi võimalusi oma ideede esitamisel ning loovuse võimetekohasel rakendamisel nii sõnalis kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes.
5	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p><u>Vokaalmuusika:</u> tuntumad Eesti koorid, laulupidude traditsioon</p> <p><u>Instrumentaalmuusika:</u> sümfooniaorkester</p> <p><u>Eesti rahvamuusika:</u> Eesti rahvamuusika suursündmused.</p> <p><u>Autorlus:</u> muusikanäidete</p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite (rütm, meloodia, tempo) ning ülesehituse analüüsimine, võrdlemine, kirjeldamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid ning muusikateose ülesehitust; – iseloomustab kuulatavat muusikapala kasutades õpitud oskussõnavara; – kuulab ja võrdleb koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore; – teab eesti laulupidude traditsiooni; – tunneb ja nimetab sümfooniaorkestri koosseisu; – nimetab 1-2 Eesti rahvamuusika suursündmust; – on tutvunud Poola, Austria, Ungari, Saksa muusikatradsioonidega ning suhtub sellesse lugupidavalt; – leiab internetist muusikanäited, kasutab neid

	leidmine ja kasutamine internetis.		korrektselt.
6	<p>Muusikaline kirjaoskus</p> <p><u>Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</u></p> <p>Noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI laulmine, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides.</p> <p>Helistikud G – e, F – d. Kaheksandik taktimõõdu tutvustamine.</p> <p><u>Oskusõnad õpitud teemade piires</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mõistab õppesisus esitatud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; – kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega). – mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides. – mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C-a, G-e, F-d tähendust ning kasutab neid musitseerides – mõistab õpitud teemade piires oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (õpetaja abiga): <i>diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud, dünaamika: piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.</i>
3	Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> – teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne). 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; – kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

16. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
17. laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
18. oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
19. laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: „Eesti hümn“ (F.Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber);
20. kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
21. julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
22. kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
23. teab ja tunneb sümfooniaorkestri pille, eesti laulupidude traditsiooni
24. teab õpitud teemade piires oskussõnu, kasutab neid õpetaja abiga.

Õpitulemused II kooliastme lõpus

Õpilane:

1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
2. laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
3. laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
4. oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
5. oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislauke;
6. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
7. kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
8. julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
9. kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
10. eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
11. leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

Muusika III kooliastmes

III kooliastmes on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt; süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik- kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuuldu muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitut teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses toetatakse õpilaste isikupärast esinemisoskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Kõnepuudega laste osakonnas on muusikatunnid 8. ja 9. klassis; tähelepanu keskpunktis on õpilaste muusikaliste väärtushinnangute kujundamine. Muusikatundide läbiviimisel tuleb arvestada õpilaste kõnepuude raskust – vajalik on tekstide lihtsustamine, koos analüüsimine. Iseseisva tekstiloome juures aitab õpilasi skeemid, tugisõnad jms.

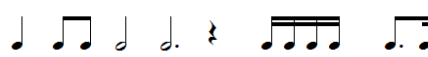
8.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
5	Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> – ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel; – relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid; – vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; – järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; – laulab „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“.

5	Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> – pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides (kaasmängud, improvisatsioonid, rütmimängud); – loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine; – esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille ja plokkflööti kaasmängudes; – rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. – kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.
5	Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> – muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; – väljendab liikumise kaudu 2-3 maa (Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika) rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.
5	Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> – kaasmängude, tekstide, muusikalise liikumise, improvisatsioonide loomine; – lihtsamate pillide valmistamine (lõimimine tehnoloogiaõpetusega); – loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme (noodistusprogrammid, appid)kasutades. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – loob improvisatsioone ka kaasmänge keha-, rütmi ja plaatpillidel; – loob muusikalisi tekste: regivärsse, laulusõnu jne; – väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.
5	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p><u>Pillikoosseisud</u> (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; – eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise

	<p><u>Muusikainstrumendid</u> (keelpillid, puhkpillid, klahvpillid, elektrofonid)</p> <p><u>Maailma rahvaste muusika</u> (Eesti, Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina Ameerika)</p> <p><u>Muusikastiilid</u> (Pop- ja rockmuusika)</p> <p><u>Autoriõigused</u></p>	<p>ning ülesehituse analüüsimine.</p>	<p>(sümfoonia, puhkpilli- keelpilli- rahvapilliorkesrer);</p> <ul style="list-style-type: none"> – nimetab 2-3 tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; – on tutvunud Eesti, Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; – tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi. – arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; – võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; – eristab pop- ja rockmuusikat; – tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).
5	<p>Muusikaline kirjaoskus</p> <p>Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>2-3 osaline taktimõõt</p> <p>Oskusõnad õpitud teemade piires (muusikastiilid, pillikoosseisud, muusikainstrumendid)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mõistab õppesisus esitatud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; – mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; – mõistab õpitud teemade piires oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, <i>ostinato</i>, kaasmäng,

			eelmäng, vahemäng; rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i> , <i>forte</i> , fermaat).
5	Õppekäigud	teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).	Õpilane: – arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; – kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

1. osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
2. laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;
3. oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning klassis õpitud ühislaule;
4. kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
5. rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
6. väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara (õpitud teemade piires) kasutades suuliselt ja kirjalikult;
7. väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
8. teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
9. kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes;
10. kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
11. tunneb ja kasutab õpitud teemade piires muusikalist oskussõnavara.

9.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevus	Õpitulemused
5	Laulmine	– ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel; – relatiivsete helikõrguste (astmete)	Õpilane: – laulab oma hääle omapära arvestades

		<p>kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;</p> <ul style="list-style-type: none"> – vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal 	<p>loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili;</p> <ul style="list-style-type: none"> – järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; – laulab „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär).
5	Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> – pillimänguuskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides (kaasmängud, improvisatsioonid, rütmimängud); – loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine; – esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille ja plokkflööti kaasmängudes; – rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. – kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.
5	Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> – muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; – väljendab liikumise kaudu 2 maa (Aafrika, Idamaad) rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.
5	Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> – kaasmängude, tekstide, muusikalise liikumise, improvisatsioonide loomine; – lihtsamate pillide valmistamine (lõiming tehnoloogiaõpetusega); – loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme (noodistusprogrammid, appid)kasutades. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – loob improvisatsioone ka kaasmänge keha-, rütmi ja plaatpillidel; – loob muusikalisi tekste: regivärsse, laulusõnu jne; <p>väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.</p>

5	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>Pillikoosseisud (Orkestrid: sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkesrer; ansamblid: keelpillikvartett, pop- ja džassansambel)</p> <p>Maailma rahvaste muusika (Eesti; Aafrika ja Idamaad)</p> <p>Muusikastiilid Pop-, rock-, džäss-, filmi- ja lavamuusika (ooper, operett, muusikal, balett)</p> <p>Autoriõigused</p>	<ul style="list-style-type: none"> – isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale; – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; – eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise (sümfoonia, puhkpilli-keelpilli- rahvapilliorkesrer) ning ansambleid (keelpillikvartett, pop- ja rockansambel); – nimetab 2-3 tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; – on tutvunud Aafrika ja Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; – tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi. – arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; – võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; – eristab pop-, rock-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; – tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).
5	Muusikaline kirjaoskus	– isiklike, põhjendatud seisukohtade	Õpilane:

	<p>Noodivältsed, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>Helistikud C-a, G-e, F-d, D-h</p> <p>Laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõt</p> <p>Bassivõti ja selle rakendamine musitseerimisel.</p>	<p>avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;</p> <ul style="list-style-type: none"> – erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse analüüsimine. 	<ul style="list-style-type: none"> – mõistab õppesisus esitatud helivältsude, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; – mõistab kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; – teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt. – mõistab õpitud teemade piires oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas (sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika)
5	Õppekäigud	teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; – kasutab arvamust väljendades teadmisi ja õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
2. laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;
3. oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning klassis õpitud ühislause;
4. kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
5. rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loominguideid;

6. väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara (õpitud teemade piires) kasutades suuliselt ja kirjalikult;
7. väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
8. teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
9. kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes;
10. kuulab ja eristab (õpetaja abiga) muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
11. tunneb ja kasutab õpitud teemade piires muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused III kooliastme lõpus

Põhikooli lõpetaja:

1. osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
2. laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäraselt;
3. laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
4. oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
5. oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu;
6. kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
7. rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loominguideid;
8. väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
9. leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
10. väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
11. teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
12. valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida;
13. kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

Kunst

Sissejuhatus

Kunstiõpetuses omandatakse põhikooli lõpuks visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab õpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

I kooliastmes (1.- 4. klassis) kunstiõpetuses on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Loovtööde ainekust ammutatakse nii oma elust, lähiümbrusest kui ka kunstiloost. Teadmised ja tehnilised oskused omandatakse loova tegevuse käigus. Kunstiteostest rääkimine toetab oma seisukoha, tolerantsuse ning väärtushinnangute kujunemist. Koostöö- ja arutlusoskuste arendamiseks kasutatakse lisaks individuaalsetele töödele rühmatöid.

Esimese kooliastme (1.- 4. klass) kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid:

1. tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
2. julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
3. oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
4. tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

Tavakooli I kooliastme 3 õppeaasta materjal on jaotatud Tartu Hiie Koolis 4 õppeaastale.

Kunstiõpetuse tunnid toetavad emakeele oskuste õpetamist. Erilist rõhku pööratakse hääldusele, kõnearendusele, sõnavara laiendamisele ning aktiveerimisele, suulise ja kirjaliku teksti sisu mõistmisele.

Uusi sõnu selgitatakse esialgu vaid kontekstis, viies need aktiivsesse kõneste järk-järgult, arvestades õpilase kõne kogemusi, teadmisi ja oskusi.

Sõltuvalt kõnepuude ulatusest on õpilaste sõnavara ning kõnelised oskused piiratud, mistõttu on vajalik tekstide lihtsustamine ning õppesisu skemaatiline esitus. Õpetamisel kasutatakse visualiseeritud õppematerjale, erinevaid näitmaterjale ning IKT vahendeid.

Läbivalt kaasneb aine sisu edastamisega kõikides kooliastmetes kõnearendustöö, kõneaparaadi treenimine, kõnemõistmise korrigeerimine, aktiivse kõne täiustamine ja aktiveerimine, mõtlemise korrigeerimine, üld- ja peenmotoorika täiustamine.

Kunstiõpetuse õpetamise eesmärgiks Hiie Koolis on kujundada õpilastes ea- ja võimetekohane (arvestades kuulmise- või kõneerivajaduse astet) kunstipädevus:

1. suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda võimetekohaselt ja arusaadavalt kunsti teemadel;
2. väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet;
3. kasutada kunsti väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks;
4. väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

1.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
15	Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.	Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes. Lugude visuaalne jutustamine. Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine, loominguline rakendamine.	Õpilane 1. teeb vahet erinevatel materjalidel (paber, kartong, savi plastiliin); 2. oskab käsitseda lihtsamaid tööriistu (pintslid, voolimisnuga, käärid); 3. kasutab õpetaja vähesel juhendamisel erinevaid joonistamise, maalimise töövõtteid ja tehnikaid; 4. töötab õpetaja suulise juhendamise järgi; 5. oskab kasutada õpitud töövõtteid; 6. kavandab ja viib ellu oma mõtted; 7. hoiab korras oma töökoha ja töövahendid; 8. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest; 9. tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestab kaaslastega; 10. kirjeldab lihtsalt oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; 11. on käinud kunstimuseumides ja näitustel ning arutleb täiskasvanu abiga nähtu, kogetu üle.
6	Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, vormimine jne).	Vabanemine stampkujunditest (päikeseneljandik, aknarist, kuusk ...) Mõisted kolmnurk, ruut, ring. Tuttavate asjade kujutamine mälu järgi (lilled, mänguasjad, kodu jne).	
5	Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon.	Liiklusvahendite ja hoonete kujutamine. Rahvuspühade ja tähtpäevade teemalised illustratsioonid.	
4	Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides.	Inimese uurimine, joonistamine mälu järgi.	
5	Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.	Põhivärvides pildi loomine. Plastiliinist ja savist lihtsamate loomade voolimine. Kraapimistehnikas tööd. Templitrükis kujundite tegemine. Oma nime kujundamine. Ruudu saamine.	

Õpitulemused 1. klassis

Õpilane

1. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemises;
2. katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;

3. tegutseb õpetaja abiga ja iseseisvalt ning teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
4. kirjeldab õpetaja abiga oma ja kaaslaste töid;
5. kasutab kunstitunnis õpitud töövõtteid ning tehnikaid, vajab vähest abi;
6. on käinud lähiumbruse kunstimuseumis või näitustel.

2.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
10	Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.	Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töedes. Lugude visuaalne jutustamine. Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.	<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tunneb erinevaid materjale (paber, kartong, plastiliin); 2. oskab käsitseda lihtsamaid tööriistu (pintslid, käärid, vildikad jne); 3. oskab kasutada õigeid töövõtteid; 4. töötab õpetaja suulise juhendamise järgi; 5. kavandab abiga ja viib ellu oma mõtted; 6. hoiab korras oma töökoha ja töövahendid; 7. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest; 8. katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; 9. suudab tegutseda iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestab kaaslastega; 10. kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; 11. leiab abiga kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni; 12. kasutab vähese abiga õpitud
10	Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, vormimine jne).	Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.	
5	Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon.	Oma tööde esitlemine, selgitamine; kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.	
3	Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides.	Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.	
2	Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.	Loodusobjektide (puud, mäed, pilved jne) kujutamine mitut moodi.	
5	Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel.	Geomeetristest kujunditest lihtsustatud pildi loomine. Esemete tähtsamad tunnused. Esimesed proportsioonireeglid. Külma ja soe värv, vastandvärvid.	

	Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.	Seisva figuuri voolimine. Pintslilajlemustrid.	joonistamise, maalimise ja vormimise töövõtteid ning tehnikaid; 13. väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid; 14. on käinud kunstimuuseumides ja näitustel.
--	---	---	--

Õpitulemused 2. klassis

Õpilane

1. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
2. katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
3. kasutab õpitud töövõtteid ja tehnikaid vähese abiga
4. tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
5. kirjeldab lihtsas vormis, õpetaja abistavatele küsimustele toetudes õpitud mõisteid, kasutades oma ja kaaslaste töid;
6. väärtustab erinevaid lahendusi oma töös;
7. on käinud kunstimuuseumis või näitustel;
8. teab, kuidas korras hoida oma töökoht ja ohutult kasutada töövahendeid.

3.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
10	Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.	Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes. Lugude visuaalne jutustamine. Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.	Õpilane 1. tunneb erinevaid materjale (paber, kartong, plastiliin); 2. oskab käsitseda tuttavaid lihtsamaid tööriistu; 3. oskab kasutada õigeid töövõtteid; 4. töötab õpetaja suulise juhendamise järgi; 5. kavandab abiga ja viib ellu oma mõtteid;
8	Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, vormimine jne).	Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline	

5	Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon.	vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.	<p>6. hoiab korras oma töökoha ja töövahendid;</p> <p>7. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;</p> <p>8. suudab tegutseda iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestab kaaslastega;</p> <p>9. kirjeldab oma ja kaaslaste töid väärtustades erinevaid lahendusi;</p> <p>10. leiab abiga kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;</p> <p>11. kasutab õpitud joonistamise, maalimise ja vormimise töövõtteid ja tehnikaid üldjoontes õigesti või vähese abiga;</p> <p>12. väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;</p> <p>13. on käinud kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb täiskasvanu abiga kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid.</p>
3	Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides.	Oma tööde esitlemine, selgitamine; kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.	
2	Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.	Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.	
5	Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel.	Loodusobjektide (puud, mäed, pilved jne) kujutamine mitut moodi. Geomeetrilistest kujunditest lihtsustatud pildi loomine. Esemel tähtsamad tunnused.	
2	Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.	Figuri ja portree esimesed proportsioonireeglid. Figuri voolimise. Külma ja soe värv, vastandvärvid. Pintslijäljemustrid. Materjalitrukk.	

Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

1. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemises ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
2. tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
3. kirjeldab, vajadusel õpetaja abiga, õpitud mõisteid kasutades oma ja kaaslaste töid;
4. kasutab õigesti kunstitunnis õpitud töövõtteid ning tehnikaid;
5. paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
6. hoiab korras oma töökoha ja töövahendid;

7. on tutvunud lähiümbruse oluliste kunsti- ja kultuuriobjektidega ja käinud kunstimuuseumis või näitustel.

4.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
6	Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.	Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töedes, lugude visuaalne jutustamine. Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.	Õpilane 1. tunneb erinevaid materjale (paber, kartong); 2. oskab käsitseda ohutult kunstis vajalikke tööriistu (pintslid, käärid, voolimisnuga jne); 3. oskab kasutada õigeid töövõtteid; 4. töötab õpetaja suulise ja kirjaliku juhendamise järgi; 5. kavandab ja viib ellu oma mõtted; 6. hoiab korras oma töökoha ja töövahendid; 7. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest; 8. katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; 9. tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestab kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste 10. töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; 11. leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned; 12. suudab valida sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks; 13. paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
8	Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, skulptuur, pildistamine, trükkimine, vormimine jne).	Maastiku kujutamine eri aastaegadel. Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.	
9	Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria.	Oma tööde esitlemine, selgitamine, kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine;	
5	Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel.	Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.	
2	Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid.	Joogipakendi disainimine paksemast paberist. Lähiümbruse keskkonna ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine.	
3	Lähiümbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja mediakeskkonnad. Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja media roll ning mõju igapäevaelus.	Makettide ja kujundustööde teostamine. Torudest, karpidest elukate meisterdamine.	
2	Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine. Töötamine iseseisvalt ja grupis.		

		<p>Esimesed katsetused natuurist joonistamisel. Dünaamiline (õlgade ja puusadega) kriipsujuku. Õõ ja päeva kujutamine, heledus- ja tumedusastmed. Voolimine ühest tükist, juurde lisamata. Papitrükk. Koomiksi joonistamine. Fotoaparaadiga pildistamine. Makulatuurist kollaaž. Vigurpildi loomine.</p>	<p>14. kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja voolimise töövõtteid ning tehnikaid; 15. teab nimetada mõnda lähiümbruse olulist kunsti- või kultuuriobjekti; 16. on külastanud kunstimuuseumi ja -näitusi; 17. arutleb õpetaja abiga kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid; 18. seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid; 19. suudab kirjeldada visuaalse kultuuri näiteid; 20. tuleb toime tuttavates/õpitud reaal-/virtuaalkultuuri ja õpikeskkondades; 21. teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.</p>
--	--	--	---

Õpitulemused I kooliastme lõpuks

Õpilane

1. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
2. katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
3. tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, oskab kasutada abi ja arvestada kaaslastega;
4. kirjeldab lihtsal viisil ja õpitud väljendite abil oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
5. leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks;
6. paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
7. kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
8. on tuttav lähiümbruse oluliste kunsti- ja kultuuriobjektidega, on käinud kunstimuuseumides ja näitustel ning oskab arutleda lihtsas keeles kogetu üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
9. suudab seostada vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
10. kirjeldab õpetaja abiga õpitud visuaalse kultuuri näiteid.
11. tuleb toime tuttavates reaalsetes ja virtuaalsetes kultuuri- ja õppekeskkondades, vajades vähest abi;

12. on teadlik meedia erinevatest võimalustest ja ohtudest.

Kunst II kooliastmes

Sissejuhatus

II kooliastmes (5.-7. klass) tutvutakse teadlikumalt kunsti aluste ja kunstilooga ning luuakse sildu kunstiajaloo ja tänapäeva vahel. Pööratakse rohkem tähelepanu ümbritseva maailma edasiandmisele loomingulistes kunstitöodes. Õpilasi juhitakse ise valikuid tegema (tehnikat, teemade valikut jne) ning otsima pildimaterjali, et kasutada seda abivahendi või lähtekohana. Kunstiteoste ja visuaalse kultuuri näidete analüüsimine toetab kriitilise mõtlemise ja ainealase keeleoskuse arenemist.

Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes:

1. tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;
2. eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
3. tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes ühise tulemuse nimel;
4. rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
5. on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
6. tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
7. mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
8. näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

Kunstiõpetuse tunnid toetavad emakeele oskuste õpetamist. Erilist rõhku pööratakse kõnearendusele, sõnavara laiendamisele ning aktiveerimisele, suulise ja kirjaliku teksti sisu mõistmisele. Aine sisu edastamisega kaasneb kõnearendustöö, kõnemõistmise korrigeerimine, aktiivse kõne täiustamine ja aktiveerimine, mõtlemise korrigeerimine, üld- ja peenmotoorika täiustamine.

5.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
6	Erinevate objektide kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja	Rahvuspühade teemalised illustratsioonid. Algvormide kujutamine (spiraal, ruut,	Õpilane: 1. tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve;

	mälu järgi.	ring). Esemete suurussuhted (laius, kõrgus).	<ol style="list-style-type: none"> 2. väljendab visuaalsete vahenditega ümbritsevat keskkonda, ideid ja teadmisi. 3. kujutab ja kujundab nii vaatluste kui oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi; 4. rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, trükk, animatsioon); 5. oskab töötada üksi ja grupis; 6. kasutab loovalt probleemilahendusi, -eksperimenteerib kujutamise reeglitega, 7. julgeb oma teoseid esitleda ning 8. valikuid põhjendada; 9. julgeb katsetada erinevaid kunstitehnikaid ja digitaalseid tehnikaid; 10. käib muuseumides, kunstiüritustel ning külastab kunstinäituseid.
3	Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.	Esiaja kunstiga tutvumine. Maastiku kujutamine. Mälu järgi erinevad majad, loomad.	
5	Liikumise kujutamine.	Inimesed tegevuses. Vikerkaarevärvid. Soojad ja külmad värvid.	
4	Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest Tänapäevani	Pehmetest materjalidest voolimine (plastiliin). Materjalitrukk.	
3	Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid.	Pildi sisse minek ehk kunstiteoste mõtestamine, võrdlemine, nende üle arutlemine.	
3	Piltide, teksti ja liikumise koosmõju	Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.	
8	Maali-, joonistuse, kollaaži-, kõrgtrüki- ning animatsioonitehnikad ja töövõtted	Õpimapi koostamine ja kujundamine. Erinevate maakondade rahvariietega tutvumine.	
3	Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd	Värviline ja monokroomne guaššvärvimaal.	
		Must-valge pliiatsijoonistus. Värvipliiatsijoonistus. Viltpliiatsijoonistus. Kollaaž. Liikumisillusiooni rakendamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.	

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

1. väljendab õpetaja abiga ja iseseisvalt õpitud visuaalsete vahenditega ümbritsevat keskkonda, ideid ja teadmisi;

2. õpilane kujutab ja kujundab vähese abiga vaatluste ja oma ideede põhjal ümbritsevat keskkonda;
3. oskab kasutada visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
4. rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, materjalitrükk);
5. oskab töötada üksi ja grupis;
6. on loov, eksperimenteerib kujutamise reeglitega,
7. julgeb oma teoseid esitleda ning valikuid lihtsas keeles põhjendada;
8. julgeb katsetada erinevaid kunstitehnikaid ja digitaalseid tehnikaid;
9. käib muuseumides, kunstiüritustel ning külastab kunstinäituseid.

6.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
8	Erinevate objektide kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi.	Rahvuspühade teemalised illustratsioonid. Algvormide kujutamine (spiraal, ruut, ring).	Õpilane: 1. tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; 2. väljendab visuaalsete vahenditega ümbritsevat keskkonda, ideid ja teadmisi; 3. kujutab ja kujundab nii vaatluste kui oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi; 4. rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, kõrgtrükk, animatsioon); 5. oskab töötada üksi ja grupis; 6. kasutab loovalt probleemilahendusi, -eksperimenteerib kujutamise reeglitega, 7. julgeb oma teoseid esitleda ning valikuid põhjendada;
6	Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.	Esemete suurusuhted (laius, kõrgus). Esiaja kunstiga tutvumine.	
4	Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani	Maastiku kujutamine. Mälu järgi erinevad majad, loomad, inimesed tegevuses.	
3	Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid.	Vikerkaarevärvid. Soojad ja külmad värvid.	
2	Piltide, teksti ja liikumise koosmõju.	Pehmetest materjalidest voolimine (plastiliin).	
8	Maali-, joonistuse, kollaaži-, kõrgtrüki- ning animatsioonitehnikad ja töövõtted	Materjalitrükk.	
4	Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd	Pildi sisse minek ehk kunstiteoste mõtestamine, võrdlemine, nende üle arutlemine.	
		Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Erinevate maakondade rahvariietega	

		<p>tutvumine. Värviline ja monokroomne guaššvärvimaal. Must-valge pliiatsijoonistus. Värvpliiatsijoonistus. Viltpliiatsijoonistus. Kollaaž. Liikumisillusiooni rakendamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.</p>	<p>8. julgeb katsetada erinevaid kunstitehnikaid ja digitaalseid tehnikaid; 9. käib muuseumides, kunstiüritustel ning külastab kunstinäituseid.</p>
--	--	--	---

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

1. väljendab õpetaja abiga ja iseseisvalt õpitud visuaalsete vahenditega ümbritsevat keskkonda, ideid ja teadmisi;
2. kujutab ja kujundab vähese abiga vaatluste ja oma ideede põhjal ümbritsevat keskkonda,
3. oskab kasutada visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
4. rakendab ülesannete teostamisel erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, materjalitrükk);
5. oskab töötada üksi ja grupis;
6. läheneb ülesannetele loovalt, eksperimenteerib kujutamise reeglitega,
7. julgeb oma teoseid esitleda ning valikuid lihtsas keeles põhjendada;
8. julgeb katsetada erinevaid kunstitehnikaid ja digitaalseid tehnikaid;
9. on käinud ja tunneb huvi muuseumide, kunstiürituste ning kunstinäituste vastu.

7.klass

1 tund nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
5	Erinevate objektide kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi.	Hoonete erinevused ajastute ja funktsioonid järgi. Taeva kujutamine.	Õpilane: 1. tunnetab oma kunstivõimeid; 2. väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; 3. loovülesandeid lahendades visandab ja
4	Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.	Kera, silinder, tahukas – joonistamise võtted; pöördkehad jt mahulised	

3	Erinevad mineviku- ja nüüdiskunsti teosed. Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Eesti rahvakunst ja ehituskunst.	esemed. Inimene liikumises. Pea profiilis.	kavandab.
3	Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid.	Valguse muutumine. Õhtu ja hommik.	4. õpilane suudab kujutada ja
3	Piltide, teksti ja liikumise koosmõju	Vari.	5. kujundada nii vaatluste kui ka oma
4	Maali-, joonistuse, kollaaži-, kõrgtrüki- ning animatsioonitehnikad ja töövõtted.	Värviperspektiiv, õhuperspektiiv. Märk kui stilisatsioon.	ideede põhjal, kasutades visuaalse
3	Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.	Monogrammi kujundamine.	kompositsiooni baasoskusi;
3	Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd	Ruumiline ja varjuga täht. Must-valge ja värviline guaššmaal. Grafiitpliiatsijoonistus.	6. rakendab erinevaid kunstitehnikaid oma
2	Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.	Värvipliiatsijoonistus. Arvutisjoonistamine.	ideede väljendamiseks.
2	Märkide ja sümbolite kasutamine reklaamis.	Kollaažtehnikas pildi loomine. Reklaami kujundamine ja teostamine.	7. märkab sõnumeid, meedias ja reklaamis;
2	Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.	Pildistamine. Info kasutamine. Inspiratsiooniks rahvakunstimotiivid.	8. arutleb lihtsas keeles, õpitud termineid
1	Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.	Sõle kujundamine. Ribaornament. Egiptuse poos. Vana-Kreeka vaasimaal. Kiri. Monogrammi kujundamine. Vormi ja funktsiooni seos. Graafilise disaini (reklaami) võrdlemine veebikeskkonnas ja trükistes. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Võltimine iseseisvalt juhendi järgi. Maketi valmistamine	kasutades visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas.
			9. tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades;
			10. on tuttav sõnumite ja emotsioonide edastamise võtetega ning vahenditega muistsetest aegadest
			11. tänapäevani.
			12. kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid konkreetse ja abstraktses kunstis;
			13. on tuttav tehismaailma ja selle kasutaja suhtega;
			14. arvestab eesmärgipärasust,
			15. uuenduslikkust, esteetilisust ning ökoloogilisust;
			16. mõistab kultuuriväärtuste ja keskkonna kaitse olulisust;
			17. oskab meeskonnas töötada ning omab ettekujutust meeskonnatööst;
			18. kasutab materjale säästlikult, korrastab

			töökoha.
--	--	--	----------

Õpitulemused II kooliastme lõpuks

Õpilane:

1. tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
2. kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
3. rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
4. analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
5. mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
6. mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
7. leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
8. märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.

Kunst III kooliastmes

Sissejuhatus

III kooliastmes (8.-9.kl) omandatakse teoreetilisemal tasemel teadmisi kunsti nii märgilistest (sümbol, allegooria, tsitaat jne) kui ka vormilistest (värv, valgus ja vari, perspektiiv, kompositsioon jne) väljendusvahenditest. Loomingulistes töedes katsetatakse uusi meediume ning väljundeid; seatakse järjest rohkem endale ise ülesandeid; mängitakse vormielementide ja väljendusvahenditega teose isikupära ning sõnumi huvides. Teadlikumalt võetakse eeskujuks kunstiteoseid ja -stiile, analüüsitakse teoseid ning otsitakse visuaalset ja verbaalset infot. Kunsti käsitletakse visuaalse ning sotsiaalse keskkonna osana.

Kunsti õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes:

Õpilane:

1. oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
2. tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
3. eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
4. rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
5. õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
6. seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
7. mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
8. väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
9. tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
10. mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
11. omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

Kunstiõpetuse tunnid toetavad emakeele oskuste õpetamist. Erilist rõhku pööratakse kõnearendusele, sõnavara laiendamisele ning aktiveerimisele, suulise ja kirjaliku teksti sisu mõistmisele. Aine sisu edastamisega kaasneb kõnemõistmise korrigeerimine, aktiivse kõne täiustamine ja aktiveerimine, mõtlemise korrigeerimine, üld- ja peenmotoorika täiustamine.

8.klass

1 tund nädalas

Tundi de arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
3	Maali-, joonistuse, kollaaži-, kõrgtrüki- ning animatsiooni tehnikad ja töövõtted.	Hoonete erinevused ajastute ja funktsioonid järgi. Taeva kujutamine. Kera, silinder, tahukas – joonistamise võtted;	Õpilane: 1. tunnetab oma kunstivõimeid; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; 2. loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab; 3. suudab kujutada ja kujundada nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse
2	Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.	pöördkehad jt. mahulised esemed. Inimene liikumises. Pea profiilis. Valguse muutumine. Öhtu ja hommik.	
1	Kunstiteose sõnum ja kontekst.	Vari. Värviperspektiiv, õhuperspektiiv. Märk kui stilisatsioon. Segatehnikas	

5	Erinevate objektide kujutamine, väljendamine, vaatluse ja mälu järgi.	kompositsioon. Monogrammi kujundamine. Ruumiline ja varjuga täht.	<p>kompositsiooni baasoskusi;</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. rakendab erinevaid kunstitehnikaid oma ideede väljendamiseks; 5. märkab sõnumeid, meedias ja reklaamis; 6. arutleb lihtsas keeles, õpitud termineid kasutades visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas; 7. tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades; 8. on tuttav sõnumite ja emotsioonide edastamise võtete ning vahenditega muistsetest aegadest tänapäevani; 9. kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid konkreetsetes ja abstraktsetes kunstis; 10. on tuttav tehismaailma ja selle kasutaja suhtega; 11. arvestab eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ning ökoloogilisust. 12. mõistab kultuuriväärtuste ja keskkonna kaitse olulisust; 13. omab ettekujutust meeskonnatööst, oskab meeskonnas töötada, 14. kasutab materjale säästlikult, korrastab töökoha.
3	Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Tsitaat kui sõnumikandja.	Must-valge ja värviline guašmaal. Grafiitpliatsijoonistus. Värvipliatsijoonistus. Arvutis joonistamine. Kollaažtehnika pildi loomine. Reklaami kujundamine ja teostamine. Pildistamine. Info kasutamine.	
4	Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.	Inspiratsiooniks rahvakunstimotiivid. Sõle kujundamine. Ribaornament. Egiptuse poos. Vana-Kreeka vaasimaal. Kiri. Monogrammi kujundamine. Vormi ja funktsiooni seos.	
2	Erinevad mineviku- ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.	Graafilise disaini (reklaami) võrdlemine veebikeskkonnas ja trükistes. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Voltimine iseseisvalt juhendi järgi. Maketi valmistamine.	
3	Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.	Arhitektuursete piltide joonistamine. Pinnalaotuste joonestamine.	
4	Eesti rahvakunst ja ehituskunst.	Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest	
4	Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid.		
2	Piltide, teksti ja liikumise koosmõju.		
2	Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd.		

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

1. tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi;
2. loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
3. kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
4. rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
5. oskab avaldada arvamust ja teostada lihtsat analüüsi nüüdiskunsti teoste kohta,
6. märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
7. mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet;
8. arvestab eesmärki, tegutsedes eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.
9. mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;

9.klass

1 tund nädalas

Tundi de arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
4	Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.	Realistlik maastikumaal, veekogu. Pop-kunsti ja OP - kunsti põhjal oma teoste loomine.	Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1. tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; 2. loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, 3. esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid; 4. kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid; 5. kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid; 6. hoiab oma koha korras, kasutab materjale
3	Kunstiteose vorm ja kompositsioon.	Portreekunsti näidetega tutvumine läbi aja.	
1	Kunstiteose sõnum ja kontekst.	Ulmefilmidest inspireeritud teoste loomine. Ajaloomaalist lähtuvalt oma teose loomine.	
3	Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.	Kompositsiooni rajamine geomeetrilistele kujunditele.	
4	Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt paberskulptuur). Kunstiteose sõnum ja kontekst.	Värvides meeoleolu kujutamine abstraktse pildina.	
3	Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine (nt animatsioon, digitaalgraafika).	Natüürmordi koostamine, vaatluspunkti valik, kadreerimine.	

3	Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt installatsioon). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine (nt. video, foto).	Maalitehnikas impressionistliku töö loomine. Märgi tähenduse muutus ajaloos. Firmamärk.	<p>oskuslikult ja kokkuhoidlikult;</p> <p>7. kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid;</p> <p>8. avaldab arvamust pildikeele kultuuriliste märkide üle;</p> <p>9. teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. – mõistab kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengu omavahelisi seoseid;</p> <p>10. mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja erinevates valdkondades.</p>
1	Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus.	Hoonete vaatlemine ja kujutamine paberil. Ruumi kujundamise võtteid.	
2	Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus.	Ruumiliste kompositsioonide ja makettide valmistamine.	
2	Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd.	Must-valge kontrastil põhinevate tööde loomine.	
2	Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.	Reklaami kujundamine. Eesti talurahvaarhitektuuri uurimine.	
1	Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis.	Mäng sümbolitega, logotüüp. Installatsiooni loomine rühmatööna.	
2	Põhilised kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.	Graafilise joone mängud. Kalligraafilise kirja kasutamine oma teoses.	
2	Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut.	Realistliku pildi deformeerimine. Pildi suurendamise võtted.	
2	Kujutamise viis: deformeerimine.		

Õpitulemused III kooliastme lõpuks

Põhikooli lõpetaja:

1. tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid;
2. loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi;
3. *esitleb lihtsas keeles ja õpitud mõistetetele toetudes* oma tegevuse tulemusi ning oskab põhijoontes põhjendada valikuid;
4. kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid.
5. oskab ja teab, kuidas kasutada turvaliselt ja eetika põhimõtteid arvestavalt kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid;
6. tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid.
7. analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nende vahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilisest vaatepunktist.
8. mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;

9. kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
10. teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
11. mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.